

Sociaal Juridische Dienstverlening

Ontwikkelgesprek

2 oktober 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Verslag van het gesprek.....	3
Introductie door de opleiding.....	3
Overwegingen n.a.v. de introductie.....	3
Vragen van de opleiding aan de peers	4

Verslag van het gesprek

Deelnemers: Sylvia Mieras (onderwijsmanager SJD), Heleen Eggelte (onderzoeksdocent, voorzitter toetscommissie en lid herontwerpgroep), Stephan de Raad (onderzoeksdocent en stagebegeleider), Eijmert Mudde (onderzoeksdocent, lid herontwerpgroep), Anja Matheus (coördinator jaar 3 en 4), Koosje Gelinck (afstudeercoördinator), Jan Albert Waal (algemeen directeur Het Juridisch Loket), Raoul van Aalst (Aequi en voorzitter visitatiepanel SJD 2018) en Maaïke van Hennik (kwaliteitszorgcoördinator + verslag)

Introductie door de opleiding

De opleiding SJD is bezig met de ontwikkeling van een nieuwe afstudeeropzet, waarbij de nadruk ligt op het onderzoeken van handelingsvraagstukken, waarbij het afstudeerproduct een bijdrage aan de ontwikkeling van oplossingen in de beroepspraktijk is. In de huidige afstudeeropzet wordt de beroepspraktijk ook al betrokken in het afstuderen, omdat studenten na het onderzoek een beroepsproduct moeten opleveren dat geïmplementeerd kan worden.

Het afstuderen wordt door studenten als moeizaam ervaren, terwijl vergelijkbaar onderzoek in de stage juist heel goed verliep. In jaar vier blijkt de onbevangenheid bij het doen van een onderzoek sterk afgenomen. Ook de kwaliteit van de opgeleverde beroepsproducten bleek teleurstellend, gezien het niveau dat de studenten eerder wel leken te hebben.

De opleiding wil afstuderen psychisch laagdrempeliger maken voor de student. Dit kan door al in jaar drie toe te werken naar het afstuderen. Het plan is om voor jaar 3 en 4 het onderzoek niveau 3 opnieuw in te richten.

Ook wil de opleiding de student in het afstuderen meer stimuleren om de onderzoeksresultaten goed in context te plaatsen: wat kan de rol van de student zelf zijn in deze complexe situatie? Dit stimuleert het eigen handelend vermogen en zelfreflectie.

De opleiding wil de vaardigheden en kennis op het eindniveau in jaar 3 en 4 daarbij meer integraal gaan toetsen. Bijvoorbeeld middels het doortrekken van het portfolio-onderwijs van jaar 1 en 2 naar de jaren 3 en 4.

Overwegingen n.a.v. de introductie

Raoul van Aalst en Jan Albert Waal, hierna genoemd de "peers", stelden bij deze introductie twee fundamentele vragen:

1. Waarom ligt de nadruk bij afstuderen op onderzoek? Wat wordt bedoeld met de term "onderzoek"?

De peers lichten deze vragen toe: In de Dublin-descriptoren wordt onderzoek niet genoemd. In de vertaling hiervan in het HBO is de afgelopen jaren sterk ingezet op onderzoek. Het gaat in basis vooral om kritisch vermogen en een onderzoekende houding. De terminologie rondom "onderzoek" kan een intimiderend effect hebben op een afstuderende student. Daarom kun je overwegen om deze term minder vaak te gebruiken en meer het kritisch vermogen en de onderzoekende houding te benoemen. Kijk vanuit het vak, de beroepssituaties, de inhoudelijkheid, naar wat het betekent om kritisch vermogen te ontwikkelen, en tot welk concreet gedrag dat dan leidt. In dat concrete gedrag neemt onderzoeken ((en beoordelen) van literatuur, van casussen, toetsen van hypothesen, en wat al niet meer) vast een plek in - maar het staat dus ten dienste van de professional die in staat is zijn beroep kritisch te beoefenen en daardoor

zichzelf ook te blijven ontwikkelen. Deze overweging zou bij kunnen dragen aan het verlagen van de psychische drempel, die in de introductie werd beschreven.

2. Waarom moet de student een oplossing bedenken voor een probleem van een organisatie? Mag hij ook het probleem van een cliënt oplossen?

Wat zijn de grenzen van afstudeerwaardig onderzoek? Mag een student bijvoorbeeld op één matig complexe cliënt afstuderen? De opleiding SJD, net als medische opleidingen, is gericht op de behandeling van één enkele cliënt (n=1-casus). In medische opleidingen kun je afstuderen op één casus. Waarom zou dat niet kunnen bij SJD? Bij de uitwerking van een casus kan de student in het toewerken naar de oplossing de "problem solving cycle" doorlopen. Deze dwingt de student om de context van de cliënt vanuit verschillende perspectieven te benaderen. Deze problem solving cycle sluit aan bij wat de opleiding tot nu toe heeft uitgewerkt. De suggestie van de n=1-casus kan de opleiding helpen bij het vaststellen wat zij een afstudeerwaardig onderzoek vindt en welke parameters daarbij belangrijk zijn.

Vragen van de opleiding aan de peers

Hoe kunnen we de student stimuleren om literatuur kritischer te lezen en beoordelen?

De worsteling van studenten met het kritisch lezen en beoordelen van literatuur blijft aandacht behoeven, in heel bachelor-Nederland. Als een student een onderwerp mag kiezen dat hij leuk vindt, is hij mogelijk eerder te verleiden tot het zoeken van geschikte literatuur.

Zijn andere SJD-opleidingen in Nederland al afgestapt van de klassieke scriptie?

Andere juridische en SJD-opleidingen zijn nog vrij traditioneel in hun afstuderen. De klassieke scriptie in het HBO bevat vaak veel tekst, maar niet persé inhoud. Een dikke scriptie is niet noodzakelijk om de 30 EC mee te vullen. Dat zit in de besteding van uren. Die uren hoeven niet allemaal in de totstandkoming van een product te zitten. Het kan bijvoorbeeld een vorm van aanwezigheid zijn. Een andere mogelijkheid is het opknippen van de stukken. Hierbij loop je het risico dat je de student het zelf nadenken ontnemt. Je kunt er ook voor kiezen om het afstudeertraject minder EC te geven en de overige EC's te vullen met andere activiteiten/ modules.

Is het nodig om een opdrachtgever te hebben bij de uitwerking van een onderwerp?

Het is wel goed om bij de opdracht een opdrachtgever te zoeken voor de kadering van het afstudeeronderwerp, maar het zou mogelijk moeten zijn zonder opdrachtgever. Maar richt je als student dan wel op de context: hoe gaat iets vergelijkbaars elders? Hoe krijg ik mijn plan aan de man zonder opdrachtgever?

Wat is de ideale verhouding in de beoordeling van zelfreflectie, onderzoek en problem solving?

Deze drie aspecten moeten sowieso goed vertegenwoordigd zijn in het afstudeertraject. Traditioneel zitten er weinig EC op zelfreflectie en veel op de andere twee, maar je ziet deze verhouding wel verschuiven omdat de zelfreflectie, persoonlijke ontwikkeling en kennis van eigen sterke en zwakke punten de essentie zijn van het SJD-vak.

In het nabootsen van de praktijk werk je als SJD-er nooit alleen. Het afstudeertraject is in principe individueel, maar het zoeken naar aansluiting bij andere studenten om meer samen te kunnen optrekken zou de student houvast geven. Zijn hier voorbeelden van bij andere opleidingen?

Je zou ook met studenten van andere disciplines/ opleidingen samen kunnen optrekken. Je kan met andere opleidingen samenwerken, maar ook multidisciplinaire onderzoekslijnen opzetten. Bij n=1-onderzoek kun je onderzoeken ook inhoudelijk beter vergelijken en wederzijds inspireren.

Hoe maak je van een afstudeeraanvraag geen formeel toetsmoment, waarbij de docent niet telkens een verbeterde versie van de student hoeft na te kijken?

Je kunt kiezen voor de variant van maximaal twee keer feedback en daarna moet de student zelf beoordelen of hij verder kan. Dat haalt de formele go/no go van de aanvraag af en dit stimuleert de zelfstandigheid van de student.

Hoe kom je tot een cultuuromslag in het team die gaat van het klassieke onderzoeksdenken naar een "nieuwe" vorm, waarbij alle docenten zijn aangehaakt?

Hiervoor is niet het ideale voorbeeld te vinden. Dit is iets wat tijd kost. Werk met early adapters in het team. Als je met een andere manier van afstuderen gaat werken, kun je misschien ook kiezen voor een beperkte groep enthousiaste afstudeerdocenten. De docenten moeten in de huidige vorm ontzettend veel doen. Dat kun je proberen te verminderen. In het land is een voorbeeld waarbij de studenten de peer reviews van elkaars stukken doen en de docenten meer aan de zijlijn meekijken en faciliteren. Het leert de studenten kritischer te lezen en daardoor kritischer te schrijven. De student verdient punten door het goed uitvoeren van peer reviews. De docent beoordeelt de kwaliteit van de peer review. Of bereid je voor op een aantal vragen die je als docent gedurende het jaar wilt stellen (desnoods per lesweek) aan de afstudeerder en ga niet teveel reageren op de vragen van de student.

Er is altijd het risico dat studenten (en werkveld en docenten!) uit veiligheidsoverwegingen kiezen voor het klassieke onderzoek. Terwijl de meeste studenten en ook veel docenten en afstudeerorganisaties er niet enthousiast van worden. Het is een overweging om de student geen klassiek onderzoek meer aan te bieden. Maar dat vergt een cultuuromslag in het team. Dit kan wel twee jaar duren.

Hogeschool Leiden

Zernikedreef 11
2333 CK Leiden
Postbus 382
2300 AJ Leiden

 071 - 518 88 00

 info@hsleiden.nl

 hsleiden.nl

 facebook.com/HSLeidenNL

 twitter.com/HSLeidenNL

 linkedin.com/company/hogeschool-leiden